

Van Donatello's werk is Florence vol, daar deze kunstenaar arbeidde als een ijverig en plichtgetrouw ambachtsman en dientengevolge een macht van beelden deed verrijzen. Michel-Angelo, nerveus, nooit voldaan over zichzelf en zijn werk, steeds slingerend tusschen verschillende plannen, steeds weifelend, begon wel veel, doch liet ook veel onaf liggen. Het aantal zijner werken in Florence is daarom betrekkelijk gering, vergeleken bij die van zijn voorganger. Maar deze enkele werken treffen ons onmiddellijk en houden ons onweerstaanbaar boeïd.

Van deze beide Florentijnen heeft men in Florence de nagedachtenis bijzonder in eere gehouden. Een borstbeeld achter den Dom, S. Maria del Fiore, wijst ons Donatello's voormalig atelier aan. De vroegere woning der familie Buonarrotti is thans een klein museum aan Michel-Angelo gewijd.

Zooals ik zeide, er is een groot onderscheid tusschen beide kunstenaars. Donatello is nog min of meer de gewone werkman. Hij is de zoon van een volkammer, een man uit het volk, en mede daardoor heeft hij in zijn kunst typen van de straat weergegeven, vaak met een treffende nauwkeurigheid.

Michel-Angelo is veel meer de kunstenaar. En tevens is hij een aristocraat van geboorte. In zijn werk is hij geen uitbeelder van menschen uit het dagelijksch leven, op wie zich de menschelijke emoties van smart en vreugde afteekenen, doch hij schept wezens voortgekomen uit zijn eigen brein, die b o v e n-menschelijk zijn.

Donatello is realist. Michel-Angelo is verheven-dramatisch.

De sfeer waarin Donatello's kunst zich beweegt is van deze aarde, de sfeer van Michel-Angelo's werk is bovenaardsch.

Zoo blijft Donatello ons in zijn menschelijkheid nabij, terwijl we tegenover Michel-Angelo's werk sprakeloos staan. De laatste heeft ons tegenover het Eeuwige, het Goddelijke gesteld, waar we vol ontzag naar opzien.

En toch is er ook weer gelijkenis in deze beide kunstenaars. Om te beginnen in de wijze waarop ze geheel zich geven aan hun kunst, zich verder alle bijzondere weelde ontzeggend.

Donatello blijft de werkman, ondanks de eerbewijzen van vorsten en de vriendschap van Cosimo I. Hij draagt een baard in een tijd dat de burger glad geschoren gaat en alleen het lagere volk zich het gelaat niet scheert. Een fraai roze kleed, dat Cosimo hem schenkt, zendt hij aan den gever terug omdat hij dit kleedingstuk voor zichzelf te opzichtig vindt.

En ook Michel-Angelo is steeds zeer sober geweest, zichzelf alles ontzeggend en voor ontspanning zich geen tijd gunnend, daar hij rusteloos werkt.

Bij beide groote mannen is treffend de liefde voor de naaste familie, en de zorg voor hen. Tot een huwelijk is noch de een, noch de ander ooit gekomen.